

L.H.
Marttilan kirkko, tarkastus 4.6.1987

Panu Kaila

MARTTILAN KIRK.
28.7.

Tarkastus tapahtui seurakunnan pyynnöstä. Paikalla olivat seurakunnan taloudenhoitaja Ella Palander, tal.jaoston puheenjohtaja Raimo Nikkanen ja suntio Viljo Jokinen sekä museovirastosta Panu Kaila.

Ulkomaalaus

Ulkomaalaus on tehty 1983 luultavasti alkydiöljymaalilla. Maali on irtoamassa suurina laikkuina pohjaa myöten pohjoispuolen ristisäkan seinän eteläosassa, sakastin ja sen päällä olevan kirkon parven kohdalla. Irtoamista enteilevää maalin halkeilua on näkyvissä räystään alla myös muualla pohjoispuolella. Alempana maalipinta on vielä kiinteä. Vaikuttaa siltä, että maalin irrottaa sisäpuolelta tuleva kosteus, joka ei pääse haihtumaan liian tiiviin maalikalvon läpi. Kirkkoa on alettu viime vuosina kostuttaa urkujen vuoksi. Kostutus olisi suunnattava ja keskitettävä pelkästään urkuihin, ellei siitä luovuta kokonaan.

Pohjoinen pääty on tulotielle päin, ja maalin irtoaminen on huomiota herättävän ikävän näköistä. Paikkomaalaus ei kannata, koska maalin irtoaminen tulee todennäköisesti leviämään ajan mittaan yhä laajemmalle. Ainakin sakastin pääty, mahdollisesti koko pohjoispuolelta olisi paras maalata uudelleen perinteisin menetelmin öljymaalilla. Sitä ennen on nykyinen maali poistettava esim. kemiallisesti pohjia myöten. Huom. Hiekkapuhallusta ei saa koskaan käyttää puupinnalle. Eteläpuolella vain päällimmäinen maalikerros irtoaa ohuena hilseenä seinän alaosassa, niin kuin sen alla oleva maalipinta olisi ollut likainen tai sateen kastelema. Koska kerrokset ovat suunnilleen saman väriset, ei maalin irtoaminen täällä näytä kovin pahalta. Pinta saadaan siistimmäksi harjaamalla hilse pois.

Paanukatto

Kirkon paanukattoa tervataan parhaillaan. Työn suorittaa Erkki Hiipakka. Nyt tervaus oli sateiden vuoksi keskeytetty; Hiipakka pitää kolmea peräkkäistä poutapäivää edellytyksenä työn jatkamiselle. Terva nostetaan katolle pumpulla ja levitetään sudilla. Seinä on suojattu työn ajaksi siirrettävällä verkolla.

Katto on korjattu ja etelälape uusittu 1962. Nyt on tarkoitus uusia tapulin katto ja vaihtaa muualla huonoimmat paanut. Paanut on käsitelty viimeksi kivihiilitervalla, jonka jäänteiden poistamiseksi katto pestiin ensin painepesulla. Eteläpuolella kivihiiliterva on lähes hävinnyt, mutta varsinkin sakastin katossasuojaisella pohjoispuolella paanujen pintaan on muodostunut kova kuori, ja paanut ovat lahonneet altapäin ontoiksi korpuiksi. Näyttää siltä, että myös sakastin katon uusiminen kokonaisuudessaan on välttämätöntä. On mielenkiintoista seurata pysyykö puuterva edes painepesun jälkeen kivihiilitervalla aiemmin käsitellyissä pinnoissa. Koko katon uusiminen voi olla lähivuosina edessä.

Ullakon puhdistus

Yläpohja on eristetty paperipäällysteisellä mineraalivillalla, jonka päällä painona on kuorellisia pintalautoja. Hyönteiset ovat syöneet jätetuuta pölyksi. Palotarkastuksissa 1982 ja 1985 asiaan kiinnitettiin huomiota ja vaadittiin lautojen ja palavan pölyn poistamista ullakolta.

Mineraalivillan sisään peittyvissä kattotuolirakenteissa on eräissä kirkoissa havaittu alhaalta nousevan kosteuden tiivistymistä ja kuolemankellon aiheuttamia hyönteisvaurioita. Laskeuduin kahdessa kohdassa, pohjoisen sakaran päässä sekä kaakkoisessa sisänurkassa, alas vesikaton ja holvin väliin tarkastamaan tilannetta. Mineraalivillalevyt on asennettu kummassakin paikassa niin väljästi, että kattotuolin ja villan väliin on jäänyt ilmarako (joka tosin heikentää eristyskykyä). Mitään hyönteisvioletusta tai lahoa ei näkynyt. Hyönteisjälkiä ei myöskään ole muualla kattorakenteissa. Pohjoispäädyn ullakon ikkunan luona hirsissä on aivan vähäistä mahdollisesti vanhaa violetusta.

Puhdistuksen jälkeen on tarkoitus lisätä eristettä puhalletulla selluvillalla. Selluvilla onkin hyönteisiä ehkäisevänä turvallinen eriste.

Helsinki 20.7.1987

Panu Kaila